

แนวปฏิบัติการผ่าชันสูตรศพ ทางนิติเวชศาสตร์

พ.ศ.2564

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานทางนิติเวชศาสตร์
ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย

แนวปฏิบัติการผ่านสูตตรศพทางนิติเวชศาสตร์ พ.ศ.2564

ISBN (e-book) 978-616-92603-3-2

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการกำหนดมาตรฐานทางนิติเวชศาสตร์
ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย
สำนักงานประธานราชวิทยาลัย เลขที่ 2/2 สถาบันพยาธิวิทยา
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข อาคาร 1 ชั้น 2
ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 02-3548208 ต่อ 124

รายชื่อคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานทางนิติเวชศาสตร์

1. พลอากาศตรี นายแพทย์ วิชาญ	เปี้ยววันม	ประธานฯ
2. นายแพทย์ กอเทพ	เทพสิทธิ์	คณะกรรมการ
3. นายแพทย์ กัณฑ์	ทองแถม ณ อยุธยา	คณะกรรมการ
4. นายแพทย์ จตุวิทย์	ห่อวรรณภากร	คณะกรรมการ
5. นายแพทย์ ญัฐวุฒิ	ชอุ่มกฤษ	คณะกรรมการ
6. นายแพทย์ เซาวกิจ	ศรีเมื่องวงศ์	คณะกรรมการ
7. พันโท นายแพทย์ อังกรรัตน์	ดิษฐรัมย์	คณะกรรมการ
8. นายแพทย์ ปองพล	ไทรเทพชนะภัย	คณะกรรมการ
9. พันตำรวจเอก นายแพทย์ พงศกร	ฐิตโชติ	คณะกรรมการ
10. นายแพทย์ ภาณุวัฒน์	ชุติวงศ์	คณะกรรมการ
11. นายแพทย์ มาโนช	โชคแจ่มใส	คณะกรรมการ
12. นายแพทย์ วาทีตต์	รุจิราวรรณ	คณะกรรมการ
13. นายแพทย์ อนิรุต	วรวาท	คณะกรรมการ
14. นายแพทย์ ทศนัย	พิพัฒน์โชติธรรม	คณะกรรมการ
15. นายแพทย์ สมिति	ศรีสนธิ์	คณะกรรมการและเลขานุการ

คำนำ

ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยมีหน้าที่สำคัญหน้าที่หนึ่งคือ กำหนดมาตรฐานทางวิชาการในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของพยาธิแพทย์สาขาต่างๆ และแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ในประเทศไทย ซึ่งการผ่านชั้นสูตรศพทางนิติเวชศาสตร์ เป็นบทบาทสำคัญของแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ส่งผลอย่างมากต่อกระบวนการยุติธรรม และสังคม จึงเห็นสมควรจัดให้มีการกำหนดแนวปฏิบัติฉบับนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์หลักของแนวปฏิบัติฉบับนี้เพื่อระบุแนวปฏิบัติของแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์รวมทั้งแพทย์อื่นๆ ที่มีความจำเป็นต้องผ่านชั้นสูตรศพทางนิติเวชศาสตร์ให้ปฏิบัติตามหลักการทางนิติเวชศาสตร์ ยิ่งไปกว่านั้นแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ยังสามารถใช้เกณฑ์นี้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ราชวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์จะสามารถนำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้ในการทำงานได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้พึงระลึกว่าการปฏิบัติใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติจะเกิดขึ้นได้ในรายที่มีความเฉพาหรือยุ่งยากซับซ้อนเป็นอย่างมาก และต้องเป็นผลจากการไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน ภายใต้มาตรฐานแห่งวิชาชีพเท่านั้น

สารบัญ

รายชื่อคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานทางนิติเวชศาสตร์	1
คำนำ	2
หมวด ก: การผ่าชันสูตรศพโดยแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์	4
หมวด ข: การระบุบุคคล	6
หมวด ค: การตรวจสภาพศพภายนอก: แนวปฏิบัติทั่วไป	7
หมวด ง: การตรวจสภาพศพภายนอก: แนวปฏิบัติเฉพาะ	9
หมวด จ: การผ่าพิสูจน์ภายในศพ	11
หมวด ฉ: การดำเนินการและการตรวจอื่น ๆ ที่จำเป็น	13
หมวด ช: เอกสารและรายงาน	15

หมวดนำ

แนวทางนี้เป็นการระบุแนวปฏิบัติสำหรับแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์¹

ทั้งนี้หากแพทย์ที่ไม่ใช่แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์มีความจำเป็นต้องผ่าชันสูตรศพทางนิติเวชศาสตร์ ให้ปฏิบัติตามแนวทางทั้งหมดนี้โดยอนุโลมด้วย

หมวด ก: การผ่าชันสูตรศพโดยแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์¹

ในกรณีที่ต้องชันสูตรพลิกศพตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป้าหมายของหมวดนี้เพื่อกำหนดลักษณะของการเสียชีวิตที่แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ควรทำการผ่าชันสูตรศพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญคือการตรวจสภาพศพภายนอกและการผ่าพิสูจน์ภายในศพ

มาตรฐาน ก1: แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ควรทำการผ่าชันสูตรศพ

ในกรณีดังนี้

- ก1.1 การตายที่ปรากฏแน่ชัด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกิดจากอาชญากรรม
- ก1.2 การตายของเด็กและทารกโดยยังมีปรากฏเหตุ
- ก1.3 การตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่
- ก1.4 การตายผิดธรรมชาติที่เกิดขึ้นในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่
- ก1.5 การตายที่เกิดจากสสารพิษ เว้นแต่กรณีที่ได้รับสสารพิษมานานแล้ว มีประวัติการรักษาพยาบาล และไม่พบการบาดเจ็บอื่นใด
- ก1.6 การตายที่การผ่าชันสูตรศพโดยแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์อาจช่วยในการระบุเอกลักษณ์บุคคล
- ก1.7 ศพที่เป็นโครงกระดูก
- ก1.8 ศพที่ไหม้เกรียม
- ก1.9 การตายอย่างเฉียบพลันเนื่องจากได้รับภัยอันตรายในขณะทำงาน²
- ก1.10 การตายที่เกิดจากไฟฟ้าดูด²
- ก1.11 การตายที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือปรากฏแน่ชัดว่าเกิดจากการจมน้ำแต่ไม่มีประจักษ์พยาน²
- ก1.12 การตายที่แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์เห็นว่า การผ่าชันสูตรศพมีความจำเป็นต่อการหาสาเหตุหรือพฤติการณ์การตาย การระบุการบาดเจ็บหรือรอยโรค หรือการเก็บวัตถุพยานเพิ่มเติม เช่น การตายจากการบาดเจ็บทางจราจร, การตายจากการตกจากที่สูง

¹ แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ หมายถึง แพทย์ผู้ได้รับวุฒิปริญญาตรีหรือหนังสืออนุมัติ สาขานิติเวชศาสตร์จากแพทยสภา และให้รวมถึงแพทย์ใช้ทุน แพทย์ประจำบ้าน ด้านนิติเวชศาสตร์ ด้วย

² ยกเว้นมีประวัติหรือข้อมูลทางการแพทย์เพียงพอ

การผ่านสูตรศพโดยแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ในการตายอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ข้างต้น ให้เป็นไปตามดุลพินิจของแพทย์ผู้ชันสูตร และ/หรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐาน ก2 การผ่านสูตรศพ ให้มีลักษณะดังนี้

- ก2.1 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ควรเป็นผู้ผ่านสูตรศพ
- ก2.2 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์เป็นผู้ควบคุมดูแลการทำงานของบุคคลที่ได้รับมอบหมาย³ โดยตรง
- ก2.3 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์เป็นผู้ตัดสินใจหากจำเป็นต้องผ่านสูตรศพในรูปแบบเฉพาะหรือตรวจเพิ่มเติม
- ก2.4 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ 1 คน ไม่ควรผ่านสูตรศพเกิน 500 รายต่อปี ทั้งนี้จำนวนการผ่านสูตรศพที่แนะนำคือไม่เกิน 300 รายต่อปี กรณีมีภาระงานด้านอื่นควรลดลงตามสัดส่วน

³ บุคคลที่ได้รับมอบหมาย หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ความรับผิดชอบของแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

หมวด ข: การระบุบุคคล

เป้าหมายของหมวดนี้เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติพื้นฐานสำหรับการระบุบุคคลในผู้เสียชีวิต เพื่อบันทึกข้อมูลจำเป็นที่อาจเป็นที่ต้องการในภายหลัง และเพื่อเก็บข้อมูลสำคัญที่ใช้ระบุบุคคลเบื้องต้นก่อนการเผาหรือฝังศพที่ยังไม่สามารถระบุบุคคลได้

มาตรฐาน ข3 แนวปฏิบัติเพื่อการระบุบุคคล

เพื่อสนับสนุนการระบุบุคคลในผู้เสียชีวิต

- ข3.1 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ประเมินความเพียงพอของข้อมูลที่ใช้ในการระบุบุคคลเบื้องต้น (presumptive identification)
- ข3.2 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ถ่ายภาพเพื่อการระบุบุคคล โดยมีหมายเลขศพกำกับ

มาตรฐาน ข4 แนวปฏิบัติก่อนการจำหน่ายศพที่ยังไม่สามารถระบุบุคคล

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ควร

- ข4.1 บันทึกลักษณะทางกายภาพ เครื่องแต่งกาย และสิ่งของติดตัวที่สามารถใช้ในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล
- ข4.2 ผ่าพิสูจน์ภายในศพ
- ข4.3 ให้ความร่วมมือในการเก็บลายพิมพ์นิ้วมือ
- ข4.4 เอกซเรย์ส่วนที่เกี่ยวข้องของศพ เมื่อปรากฏแน่ชัด หรือเชื่อได้ว่ามีภาพเอกซเรย์ส่วนของร่างกายผู้สูญหายซึ่งสันนิษฐานว่าอาจเป็นผู้เสียชีวิตมาเปรียบเทียบ
- ข4.5 ให้มีการเก็บข้อมูลทางพันธุกรรมของผู้ตาย ซึ่งอาจประสานขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญเมื่อปรากฏแน่ชัด หรือเชื่อได้ว่ามีข้อมูลทางพันธุกรรมของผู้สูญหายซึ่งสันนิษฐานว่าอาจเป็นผู้เสียชีวิตมาเปรียบเทียบ
- ข4.6 เก็บตัวอย่างสำหรับการตรวจ DNA

หมวด ค: การตรวจสภาพศพภายนอก: แนวปฏิบัติทั่วไป

เป้าหมายของหมวดนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของการตรวจสภาพศพภายนอกของทุกศพ

มาตรฐาน ค5 แนวปฏิบัติเบื้องต้น

ให้เป็นดังนี้

- ค5.1 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับการเสียชีวิตก่อนชันสูตรศพ
- ค5.2 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายวัดและบันทึกส่วนสูงของศพ
- ค5.3 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายชั่งและบันทึกน้ำหนักของศพ
- ค5.4 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ ตรวจสภาพศพภายนอกก่อนผ่าพิสูจน์ภายในศพ
- ค5.5 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายถ่ายภาพของผู้เสียชีวิตตามที่ปรากฏจากการตรวจและแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์อธิบายลักษณะดังกล่าว
- ค5.6 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ บันทึกลักษณะเครื่องแต่งกายที่ตรวจพบ และพิจารณาความสัมพันธ์ของลักษณะดังกล่าวกับการบาดเจ็บตามร่างกาย
- ค5.7 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายมองหาและเก็บวัตถุพยานจากเครื่องแต่งกาย
- ค5.8 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายถอดเครื่องแต่งกาย
- ค5.9 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายถ่ายภาพและระบุรายการเครื่องแต่งกายและข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัว

มาตรฐาน ค6 ลักษณะทางกายภาพ

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- ค6.1 บันทึกช่วงอายุตามลักษณะที่ปรากฏ
- ค6.2 ระบุเพศ
- ค6.3 บันทึกหรืออธิบาย เชื้อชาติหรือลักษณะเชื้อชาติตามที่ปรากฏ
- ค6.4 อธิบายเกี่ยวกับเส้นผม
- ค6.5 อธิบายเกี่ยวกับตา
- ค6.6 อธิบายโครงสร้างร่างกายที่ผิดปกติ
- ค6.7 บันทึกลักษณะรอยแผลเป็น รอยสัก รอยโรคของผิวหนังที่เด่นชัด รวมไปถึงการขาดหายของระยางค์ส่วนใด ๆ
- ค6.8 บันทึกลักษณะโดยทั่วไปของฟันเท่าที่กระทำได้ เช่น มีหรือไม่มีฟันปลอม
- ค6.9 ตรวจและอธิบายเกี่ยวกับศีรษะ ลำคอ อก ท้อง ระยางค์และมือ
- ค6.10 ตรวจและอธิบายเกี่ยวกับด้านหลังของร่างกายและบริเวณอวัยวะเพศภายนอก
- ค6.11 บันทึกร่องรอยการรักษาพยาบาลต่าง ๆ

มาตรฐาน ค7 การเปลี่ยนแปลงภายหลังตาย

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

ค7.1 อธิบายการเน่า

ค7.2 อธิบายพื้นฐานการรักษาสภาพศพ เช่น การฉีดฟอร์มาลิน

ค7.3 อธิบายการตกตะกอนของเลือดภายหลังการตาย (livor mortis)

ค7.4 อธิบายการแข็งตัวของกล้ามเนื้อภายหลังการตาย (rigor mortis)

ค7.5 อธิบายการเปลี่ยนแปลงภายหลังตายอื่น ๆ

หมวด ง: การตรวจสภาพศพภายนอก: แนวปฏิบัติเฉพาะ

เป้าหมายของหมวดนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการตรวจสภาพศพภายนอกและบันทึกข้อมูลกรณีการบาดเจ็บและกรณีที่สงสัยว่ามีการล้วงละเมิดทางเพศ

มาตรฐาน ง8 กรณีที่สงสัยว่ามีการล้วงละเมิดทางเพศ

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายควรปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้ ก่อนการล้างทำความสะอาดศพ

- ง8.1 ทำการตรวจหาและเก็บวัตถุพยานเพื่อตรวจหาน้ำอสุจิและตัวอสุจิ โดยควรเก็บวัตถุพยานในช่องปาก ช่องคลอด และช่องทวารหนัก
- ง8.2 ทำการตรวจหาและเก็บวัตถุพยานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของการล้วงละเมิดทางเพศ (ถ้ามี) เช่น เส้นขนแปลกปลอม เส้นใย เศษเนื้อเยื่อในซอกเล็บ

มาตรฐาน ง9 บาดแผลและการบาดเจ็บ: หลักทั่วไป

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- ง9.1 อธิบายชนิดของบาดแผล และ/หรือ การบาดเจ็บ
- ง9.2 อธิบายตำแหน่งของบาดแผล และ/หรือ การบาดเจ็บ
- ง9.3 อธิบายขนาดของบาดแผล

มาตรฐาน ง10 การบาดเจ็บจากอาวุธปืน

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- ง10.1 อธิบายบาดแผลที่ตรวจพบ
- ง10.2 วัดขนาดบาดแผล
- ง10.3 อธิบายตำแหน่งของบาดแผลภายนอก ร่วมกับวัดระยะจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น วัดระยะจากส่วนบนสุดของศีรษะหรือจากฝ่าเท้า วัดระยะจากแนวกึ่งกลางร่างกาย ด้านหน้าหรือด้านหลัง วัดระยะจากจุดสังเกตทางกายวิภาค (anatomical landmark) ที่สำคัญ
- ง10.4 อธิบายการตรวจพบหรือการตรวจไม่พบเขม่าดินปืน (soot) และรอยสักดินปืน (gunpowder tattooing)
- ง10.5 อธิบายการพบรอยถลอกที่ขอบแผล (abrasion ring) การไหม้ของขอบแผล (searing) รอยประทับของปากกระบอกปืน (muzzle imprint) และการฉีกขาดบริเวณขอบแผล

มาตรฐาน ง11 การบาดเจ็บจากของมีคม

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- ง11.1 อธิบายบาดแผลที่ตรวจพบ
- ง11.2 วัดขนาดบาดแผล
- ง11.3 ระบุตำแหน่งของบาดแผลโดยอ้างอิงตามส่วนของร่างกายทางกายวิภาค

ง11.4 ประมาณความลึกของบาดแผล

ง11.5 ระบุอวัยวะหรือโครงสร้างที่ได้รับบาดเจ็บ

ง11.6 ประมาณทิศทางของแนวบาดแผล (wound track) หากสามารถทำได้

มาตรฐาน ง12 การบาดเจ็บจากความร้อน

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

ง12.1 อธิบายลักษณะบาดแผลที่ปรากฏ

ง12.2 อธิบายการกระจายของบาดแผลตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

มาตรฐาน ง13 การบาดเจ็บที่มีรูปแบบจำเพาะ (Patterned Injury)

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

ง13.1 วัดขนาดบาดแผลหรือการบาดเจ็บ

ง13.2 อธิบายตำแหน่งการบาดเจ็บ

ง13.3 อธิบายรูปแบบ (pattern) การบาดเจ็บ

หมวด จ: การผ่าพิสูจน์ภายในศพ

เป้าหมายของหมวดนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของการผ่าพิสูจน์ภายในศพ

มาตรฐาน จ14 ช่องอกและช่องท้อง

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

จ14.1 ตรวจอวัยวะภายในก่อนนำออกจากร่าง (organs in situ)

จ14.2 อธิบายเยื่อพังผืดและของเหลวที่ผิดปกติ

จ14.3 บันทึกตำแหน่งที่ผิดปกติของอุปกรณ์ทางการแพทย์

จ14.4 อธิบายร่องรอยการผ่าตัด

จ14.5 อธิบายกล้ามเนื้อและกระดูกที่ผิดปกติ

มาตรฐาน จ15 อวัยวะภายใน

ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติต่อไปนี้

จ15.1 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายนำ สมอง หัวใจ ปอด ตับ ม้าม ไต ออกจากร่างกาย รวมทั้งอวัยวะอื่นที่อาจเป็นสาเหตุการตายออก และให้นำอวัยวะในอุ้งเชิงกรานออกจากร่างกายกรณีyang สงสัยว่ามีการล่วงละเมิดทางเพศ

จ15.2 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายบันทึกน้ำหนักอวัยวะภายในที่นำออกจากร่างกาย

จ15.3 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายผ่าตรวจอวัยวะภายใน (dissect) ที่นำออกจากร่างกาย

จ15.4 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์อธิบายลักษณะของอวัยวะภายในที่นำออกจากร่างกายตามที่ปรากฏ

มาตรฐาน จ16 ศีรษะ

ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติต่อไปนี้

จ16.1 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ตรวจและอธิบายลักษณะของหนังศีรษะ กะโหลกศีรษะและเยื่อหุ้มสมอง

จ16.2 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเลือดที่ออกบริเวณเหนือเยื่อหุ้มสมองชั้นนอก (epidural hemorrhage) ใต้เยื่อหุ้มสมองชั้นนอก (subdural hemorrhage) และใต้เยื่อหุ้มสมองชั้นกลาง (subarachnoid hemorrhage)

จ16.3 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ตรวจสมองก่อนนำออกจากโพรงกะโหลกศีรษะ

จ16.4 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับหนองหรือของเหลวที่ผิดปกติ

จ16.5 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายลอกเยื่อหุ้มสมองชั้นนอกออก และแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ตรวจดูฐานกะโหลกศีรษะ

มาตรฐาน จ17 คอ

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- จ17.1 ตรวจกล้ามเนื้อและเนื้อเยื่อบริเวณลำคอด้านหน้าตามที่ปรากฏ ก่อนดำเนินการใด ๆ กับ โครงสร้างดังกล่าว
- จ17.2 ผ่าตรวจบริเวณลำคอด้านหน้าที่ละชั้น ๆ ในกรณีมีการบาดเจ็บบริเวณลำคอ ทั้งนี้ให้ ดำเนินการหลังขั้นตอนการนำสมองออกจากร่างกายแล้ว
- จ17.3 นำอวัยวะบริเวณคอและทางเดินหายใจออกจากร่างกาย
- จ17.4 ตรวจอวัยวะบริเวณคอและทางเดินหายใจที่นำออกจากร่างกาย
- จ17.5 ผ่าตรวจบริเวณลำคอด้านหลัง ในกรณีสงสัยว่าอาจมีการบาดเจ็บบริเวณคอด้านหลังซ่อน อยู่

มาตรฐาน จ18 การบาดเจ็บที่มีบาดแผลทะลุ รวมถึงการบาดเจ็บจากอาวุธปืนและการบาดเจ็บ จากของมีคมที่มีความยาว

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- จ18.1 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการบาดเจ็บภายในกับการบาดเจ็บภายนอก
- จ18.2 อธิบายแนวบาดแผล (wound track)
- จ18.3 อธิบายทิศทางของบาดแผล (wound direction)
- จ18.4 ประมาณความลึกของบาดแผล ในกรณีการบาดเจ็บจากการถูกแทง
- จ18.5 เก็บและอธิบายลักษณะวัตถุพยานที่สำคัญที่ตรวจพบ เช่น หัวกระสุน

มาตรฐาน จ19 การบาดเจ็บจากของแข็งไม่มีคม แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- จ19.1 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการบาดเจ็บภายในกับการบาดเจ็บภายนอก
- จ19.2 อธิบายการบาดเจ็บของกระดูก
- จ19.3 อธิบายการบาดเจ็บของอวัยวะและโครงสร้างภายใน รวมไปถึงเนื้อเยื่อต่าง ๆ

หมวด จ: การดำเนินการและการตรวจอื่น ๆ ที่จำเป็น

เป้าหมายของหมวดนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของการดำเนินการและการตรวจอื่น ๆ ที่จำเป็น รวมถึงการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการจัดการและบันทึกหลักฐานต่าง ๆ

มาตรฐาน จ20 การถ่ายภาพเพื่อบันทึกข้อมูล

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย

จ20.1 ถ่ายภาพโดยมีหมายเลขศพกำกับ

จ20.2 ถ่ายภาพบาดแผลหรือการบาดเจ็บ ให้ปรากฏรายละเอียดต่าง ๆ อย่างชัดเจน โดยไม่ถูกบดบังจากคราบเลือด สิ่งแปลกปลอม หรือเสื้อผ้า

จ20.3 ถ่ายภาพบาดแผลหรือการบาดเจ็บสำคัญ โดยแต่ละบาดแผลหรือการบาดเจ็บดังกล่าว ให้มีมาตรวัดขนาดอ้างอิงปรากฏในภาพอย่างน้อย 1 ภาพ

มาตรฐาน จ21 การตรวจทางรังสีวิทยา

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายถ่ายภาพทางรังสีวิทยาในศพต่อไปนี้

จ21.1 เด็กทารก⁴

จ21.2 ศพที่ไหม้เกรียม⁴

จ21.3 ศพเน่า ซึ่งยังไม่สามารถระบุบุคคล หรือการเน่าบดบังหลักฐานการบาดเจ็บ⁴

จ21.4 ศพที่ได้รับบาดเจ็บจากระเบิด⁵

จ21.5 ศพที่ได้รับบาดเจ็บจากกระสุนปืน⁵

มาตรฐาน จ22 สิ่งส่งตรวจสำหรับการทดสอบทางห้องปฏิบัติการ

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย

จ22.1 เก็บเลือด หากไม่สามารถเก็บเลือดได้ ให้เก็บสิ่งส่งตรวจอื่นทดแทน โดยเก็บรักษาตัวอย่างไว้จนกว่าการจัดทำรายงานการผ่าชันสูตรเสร็จสมบูรณ์

จ22.2 เก็บ บรรจุ ติดฉลากและเก็บรักษาสิ่งส่งตรวจ

จ22.3 ในกรณีตัวอย่างเลือด ให้ระบุว่าเก็บจากส่วนใดของร่างกาย

จ22.4 ในกรณีศพยังไม่สามารถระบุบุคคลได้ และยังไม่ได้ส่งมอบตัวอย่างสำหรับการตรวจ DNA ให้พนักงานสอบสวน ควรจัดให้มีการเก็บรักษาตัวอย่างจากศพเพื่อรอทำการทดสอบไว้ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

จ22.5 ในกรณีการตายที่ปรากฏแน่ชัด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเกิดจากถูกผู้อื่นทำให้ตาย และยังไม่ได้ส่งมอบตัวอย่างสำหรับการตรวจ DNA ให้พนักงานสอบสวน ควรจัดให้มีการเก็บรักษาตัวอย่างจากศพเพื่อรอทำการทดสอบไว้ไม่ต่ำกว่า 20 ปี

⁴ ทั้งร่าง

⁵ เฉพาะบริเวณที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐาน จ23 การตรวจทางจุลพยาธิวิทยา

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

- จ23.1 ถ้าการผ่าชันสูตรศพยังไม่สามารถระบุสาเหตุการตายได้ ควรตรวจทางจุลพยาธิวิทยาภาคเพิ่มเติม
- จ23.2 กรณีศพที่เป็นโครงกระดูกหรือเน่าอย่างรุนแรง อาจตรวจทางจุลพยาธิวิทยา หากมีความจำเป็น

มาตรฐาน จ24 การประสานงานกับหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญ

- จ24.1 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ควรสามารถประสานงานเพื่อใช้บริการหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่
- ห้องปฏิบัติการจุลพยาธิวิทยา
 - ห้องปฏิบัติการทางพิษวิทยา
 - ห้องปฏิบัติการเคมีคลินิก
 - ห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยา
- จ24.2 แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ควรสามารถประสานงานเพื่อขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ได้แก่
- รังสีแพทย์
 - นักนิติมานุษยวิทยา
 - นิติทันตแพทย์

มาตรฐาน จ25 การจัดการหลักฐาน

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย

- จ25.1 รวบรวม บรรจุ ติดฉลากและเก็บรักษาสิ่งของที่เป็นหลักฐาน
- จ25.2 บันทึกการดำเนินการตามห่วงโซ่วัตถุพยานของหลักฐาน

หมวด ซ: เอกสารและรายงาน

เป้าหมายของหมวดนี้เพื่อกำหนดมาตรฐานของเนื้อหาและรูปแบบของรายงานการผ่าชั้นสูตรศพ

มาตรฐาน ซ26 รายงานการผ่าชั้นสูตรศพ

แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

ซ26.1 จัดทำรายงานการผ่าชั้นสูตรศพอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับการเสียชีวิตแต่ละราย

ซ26.2 ระบุวันเวลา และสถานที่ผ่าชั้นสูตรศพ

ซ26.3 ระบุชื่อผู้เสียชีวิต หากทราบ

ซ26.4 ระบุหมายเลขศพ

ซ26.5 ระบุสิ่งตรวจพบจากการตรวจสภาพศพภายนอก และการผ่าพิสูจน์ภายในศพ รวมทั้งอธิบายการบาดเจ็บภายในและภายนอก

ซ26.6 ผลทางห้องปฏิบัติการ (ถ้ามี)

ซ26.7 อธิบายสิ่งตรวจพบที่สนับสนุนการวินิจฉัย ความเห็น และข้อสรุป ด้วยรายละเอียดที่เพียงพอ (ถ้ามี)

ซ26.8 ระบุสาเหตุการตาย

ซ26.9 ระบุชื่อแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์

ซ26.10 ลงนามและระบุวันที่จัดทำรายงานการผ่าชั้นสูตรศพ

